

skarskim pogreškom, ki se nahajajo v knjigah, ki jih stavijo tuji tiskarji.

Častno občanstvo. Občinski odbor v Hajdini pri Ptujju je imenoval v seji dne 7. t. m. tamošnjega nadučitelja, tovariša Franca Podobnika, v priznanje njegovih zaslug, ki si jih je pridobil za hajdinsko šolstvo in občino, za častnega občana. Čestitamo!

Imenovan je za suplenta na učiteljsišču v Kopru slikar Šaša Šantel.

Iz seje ožjega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico z dne 6. oktobra 1906. Uradna poročila: C. kr. dež. šolski svet je izdal dolg odlok, kako je izvrševati novi šolski in učni red. Šolska vodstva ga dobe v kratkem času. Zaradi bolehnosti se je dovolil eni učiteljici dopust za 14 dni, drugi 3 mesece, tretji 6 mesecev, oziroma do okrevanja. Enemu učitelju se nakaže doplačilo, ker je učil 8 mesecev po 3 ure več na teden, nego je bil dolžan. Tri prošnje za petletnino so se rešile tako, da se šteje čas po izpitu učiteljske sposobnosti. 2 prošnji za povišanje najemnine za šolske prostore sta se odredili v rešitev pomnoženega c. kr. okr. šolskega sveta. Dovolile so se razne naprave in poprave pri nekaterih šolah in sklenilo se je preskrbeti nekatere naprošene učne pripomočke. Pooblastilo se je predsedništvu c. kr. okr. šol. sveta, naj rešuje vloge knjižnične komisije za nakup knjig v okr. učit. knjižnico; samo v dvomljivih slučajih naj se take vloge rešujejo v seji. Sklenilo se je, nakupiti šolam kot učni pripomoček knjižnico: Fr. Švara, Boj alkoholu in nikotinu. Prošnja neke učiteljske kandidatnje se predloži pomnoženemu c. kr. okr. šol. svetu v rešitev. B.

Nižjo gimnazijo v Kočevju razširijo v višjo gimnazijo. V ta namen je stavljen v državnem proračunu primeren znesek. Protekcija Nemecev!

Liberalna organizacija na Goriškem. Na Goriškem snujejo „Zvezo goriških narodnih društev“.

Obutev za otroke mora biti po nazorih dr. Ramcova popolnoma mehka. Najbolje pa je, da hodijo otroci bos, ako to dopuščata pot in podnebje.

Podnačelnik šmarskega okrajnega zastopa je tovariš Fran Ferline, učitelj v Šmarju pri Jelšah. Cesar je to volitev že potrdil.

44 let star gimnazijec. V VII. gimnazijski razred v Novem mestu je vstopil kot redni dijak umirovljeni orožniški postajevodja gospod Anton Bratkovič, ki je sedaj star 44 let.

Češki učiteljski list „Učiteljské Noviny“ prijavlja v svoji 3. številki z dne 28. septembra t. l. posnetek našega članka o ljubljanskem šolstvu.

Iz Vojnika poročajo, da namerava „nemška“ trška občina svojo nemško trirazrednico, ki jo obiskuje okolo 80 otrok, razširiti v šestrazrednico in sčasoma v osemrazrednico. Vsi trije razredi štejejo skoraj toliko otrok kakor na vojniški slovenski štirirazrednici en sam razred.

Atentat na profesorja. V Berlinu je ustrelil na kliniki za zobe praktikant Winkler s samokresom na svojega šefa, ki mu ni maral dati izpričevala, da je zmožen za poslovanje na kliniki.

Zaradi ustanovitve italijanske šole pri Sv. Ivanu pri Trstu je priredilo preteklo nedeljo politično društvo „Edinost“ v Trstu protestni shod.

Resnične besede. Zадnja „Freie Lehrerstimme“ piše doslovno: „Fast drei Viertel aller Schulen (na Kranjskem) sind ein- und zweiklassig. Traurig ist auch die finanzielle Lage der Lehrerschaft; die Wichtigkeit einer guten Volksschule für die Entwicklung eines Volkes sehen die Männer, welche Krain verwalten, durchaus nicht ein!“ — Tem besedam nimamo ničesar dostaviti, obžalujemo samo, da so resnične!

Kurz za ljudske učitelje o modernem — novostrojnem — risanju v Celju se bo tudi to šolsko leto nadaljeval ter je po šolski oblasti že dovoljen. Vodil ga bo učitelj risanja na državni veliki gimnaziji v Celju, gosp. Schlemmer. — V minolem šolskem letu je ta kurz — z lepimi uspehi — uprizoril gosp. Jožef Schmoranzner, učitelj na okoliški šoli v Celju, sedaj c. kr. okr. šolski nadzornik v Mariboru.

VIII. mednarodni kmetijsko-gospodarski kongres se vrši na Dunaju prihodnje leto meseca maja.

„Perotninar“. Kakor znano, izhaja v Trziču na Kranjskem mesečnik za umno perotninarstvo ter za umno rejo vseh malih domačih živali. List je prav dober. Namerava se ustanoviti društvo perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali. Glavni namen društvu, ki bode imelo ime „I. slovensko društvo perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali v Trziču“, je, delovati na to, da se reja vseh malih domačih živali po moči povzdigne in uvede po vseh slovenskih deželah in pokrajinah; ustanavljati podružnice in društvene postaje za čistokrvno perotnino in plemenjake malih domačih živali; prirejevati shode, predavanja, poučne izlete itd. po vseh slovenskih krajih; napravljati razstave in obiskovati tuje razstave v svrhu pouka; urediti si društveno knjižnico kakor tudi svoje lastno glasilo; uporabljati skupne društvene objave za prodajo in nakup vseh za rejo potrebnih predmetov.

Trgovinski muzej v Trstu. Ministrstvo za trgovino je odobrilo pravila „Trgovinskega muzeja v Trstu“ (Museo commerciale di Trieste). Zavod bo v kratkem otvorjen; za Trst je to velevažna inštitucija.

Šolske vesti iz Trbovelj. Iz Trbovelj poročajo: Šolski pouk se je začel 1. vinotoka. Solo obiskujočih otrok je letos 2300. Ti so razdeljeni na 30 razredov. Več razredov šteje nad 100 glav, nekateri pa imajo paralelke. V Hrastniku se je dozidala letos nova štirirazrednica. Fara ima štiri nova, lepa šolska poslopja. Bazen teh je še pri Sv. Katarini dvorazrednica in doma nekdanji štiri razrede broječa stara šola. Vkljub vsemu temu pa se bo spomladi domača šola, ki ima šest razredov in dve paralelki, razširila za štiri razrede. Učiteljskih oseb skupaj je 37.

Prebivalstvo Trsta in okolice. Po računih mestnega statističnega urada šteje sedaj Trst z okolico 198.525 prebivalcev. Pri zadnjem ljudskem štetju dne 31. decembra 1900 je bilo 178.127 prebivalcev.

V mestni šoli v ulici Kandler v Trstu se je dogodilo te dni, da je učitelj v III. razredu izpraševal učence, kako govore doma, slovenski ali laški? Velel je, naj oni, ki doma govore slovenski, izstopijo iz klopij. In čujte: v klopih je obsedela le — manjšina, a še med temi, ki so ostali v klopih, je bil marsikak Slovenec.

Revija „Katoliški Obzornik“ bo izhajala v prihodnjem letu pod imenom „Čas“ desetkrat na leto. Ali se sramujejo imena „katoliški“, da so ga zavrgli?

Novo pismene znamke v Bosni in Hercegovini uvede vojna poštna uprava dne 1. novembra. Znamke kažejo različne podobe. 5kronska znamka ima cesarjevo podobo, znamka za 1 h ima Dobo, za 2 h Mostar, za 3 h Plivatov v Jajcah, za 5 h Narentno polje z razgledom na Prenj, 6 h kaže Rama dolino, 10 h Vrbacesto, 20 h stari mostarski most, 20 h Sarajevo, 30 h podobo pošte na mulah, 35 h Jezero s paviljonom za turiste, 40 h vojaški poštni voz s konjsko vprego, 45 h sarajevski bazar, 50 h vojaški poštni avtomobil, 1 K Carzijo v Sarajevu, 2 K Lukov stolp v Jajcih. Znamke za stvari 5 h mošeja v Mostaru, 10 h Jajce s Pliva-Padeci.

Razgled po šolskem svetu.

— **Srednje šolstvo v Črni gori.** Letos so otvorili v Cetinju v Črni gori prvo višjo gimnazijo.

— **Nemške šole v Pulju.** Nemci v Pulju agitirajo za novo nemško dekliško šolo, ker se nadejajo, da jim bo minister Marchet tudi to zidal — kakor deško šolo — za državne denarje. Nemških šol v Pulju ne manjka. Tu imamo 1. nemško višjo gimnazijo, 2. nemško realko, 3. nemško deško ljudsko šolo, 4. nemško dekliško ljudsko in meščansko šolo in še celo vrsto strokovnih šol za mornarico, kakor „Marine-Unterrealsschule“ itd. Za ponemčevanje je torej prav dobro preskrbljeno. Mornarica je povabila ali kani povabiti delegate v Pulj, da si sami ogledajo našo vojno mornarico, arzenal, utrdbe itd. in se na svoje oči prepričajo o potrebi zvišanja kredita za stavbo novih vojnih ladij itd. Priporočamo slovanskim delegatom, naj se ob tej priliki informirajo tudi o šolah, ki jih vzdržuje c. kr. mornarica in ki stoje popolnoma pod njenim nadzorstvom. Kaj ima c. kr. vojna mornarica z ljudskimi in srednjimi šolami opraviti?

Zakaj morajo biti te šole tako strogo nemški in ponemčevalni zavodi, ko vendar vzdržuje c. kr. vojno mornarico tudi slovenski denar in slovenska kri!

— **Madjarski jezik — obligaten predmet na srednjih šolskih zavodih v Bosni in Hercegovini.** Sarajevski „Hrvatski Dnevnik“ javlja, da je skupni minister za finance, baron Burian, odredil, da se na srednjih šolskih zavodih uvede madjarski jezik kakor obvezen predmet. Dijaki lahko izbirajo, se li hočejo učiti nemščine ali madjarščine.

— **Vprašanje slovenske ljudske šole v Gropadi pri Trstu.** Trideset let je minolo, odkar so Gropajci uležili prvo prošnjo za ustanovitev šole. Zadnje pa pred kakimi dvanajstimi leti, a danes čakajo še na rešitev te prošnje. Vseh vlog skupaj so napravili že 18, a poti nešteto na občinske in državne urade! Stvar se je motala in se slednjič tako zamotala, da ne morejo zvedeti niti tega, v kakem stanju se nahaja to vprašanje, ker neki gospod na namestništvu nima nikdar akta, ko bi trebalo kaj pojasniti, zato menijo, da ga je prav temeljito — založil. Kar pa dela to šolsko afero še posebno interesantno, je dejstvo, da je mestni zastop sam že pred leti vzel ustanovitev te šole v proračun in jo torej priznal kakor potrebno. Dne 10. t. m. je zopet šla deputacija Gropajcev na namestništvo. Deputacijo je vodil g. dr. Rybář, ki je g. namestniku podrobno razložil to šolsko vprašanje, a g. namestnik se je vidno čudil, kako da je ob takih razmerah in dejstvih to vprašanje še vedno nerešeno!

— **Na Ruskem** je bilo 1905. leta 12.736 000 šolagodnih otrok, hodilo pa je v šole le 5.89.000 otrok. Ena šola pride na 1574 otrok. Vseh osnovnih šol je bilo 89.929 z 199.631 učitelji. Stroški za te šole so znašali 18.579 000 rubljev.

— **Doktorica filozofije, matematike in medicinske.** Gospica Domitila Carbalho iz Portugalske ima tri doktorate: filozofije, matematike in medicinske. Ko je napravila prvi doktorat, je zbudila toliko pozornosti, da ji je svetovala izpraševalna komisija, naj nadaljuje svoje študije. Napisala je več del, ki so ji donesli mnogo slave in mnogo denarja. Ko je napravila poslednji medicinski rigoroz, je vstopila na kliniko, kjer deluje že dve leti. Vsi moški kolegi jo visoko cenijo.

— **Študentke v Švici.** Švica ima šest vseučilišč, na katerih je 1518 ženskih slušateljic, in sicer v Bernu 486, v Lausani 399, v Ženevi 343, v Curihu 276 in v Baslu 14. Od teh 1518 slušateljic je 1328 rednih. Zanimivo je, da je od tega velikega števila študentk samo 140 Švicark, vse ostale so inozemke. Največ je Rusinj, namreč 1217, Nemk je 40; ostale so različnih narodnosti. Največ žensk sluša medicino (957), filozofijo obiskuje 333 slušateljice, prirodoslovje 174 in jus 36. Rusinje študirajo najrajše medicino, Nemke in Švicarke pa filozofijo.

— **Nova nunska šola v Gorici.** „Sestre Previdnosti“ zidajo velikanski samostan in šolo, v kateri bodo ponemčevala slovenska in italijanska dekleta — zakaj šole bodo nemške. To bo že tretja nunska šola v Gorici. Uršulinke imajo italijansko, „Uboge šolske sestre“ in „Sestre Previdnosti“ pa vsako svojo nemško deklško šolo.

— **Zoper motenje vere** se pregreši oni učitelj, ki noče opravljati orglarskega posla. Tako je razsodil c. kr. okraj. šolski nadzornik v Moravskih Budjevicah.

— **Kako so nabirali protestne podpise zoper razporoko.** Ker se sedaj pretresujejo podpisi na onih protestnih polah, ki so jih predložili klerikalni poslanci državni zbornici zoper razporoko, navajamo nekaj zgledov, na kak način so lovili te podpise. Na neki ljudski šoli na Dunaju v VIII. okraju so se podpisale zaradi nagovarjanja tamkajšnje učiteljice vse deklice petega razreda, stare 11—12 let. V znani samostanski šoli XIV. okraja, Herklotzgassee, so dobile deklice — šolske namreč — v starosti 11—13 let od nun protestne pole v podpis z naročilom, da podpišejo sebe, svoje brate, sestre in starše. Povedalo se jim je tudi, da to lahko store, zakaj kazni se jim ni treba bati, ker še niso 14 let stare. — In na Kranjskem? Vemo za šole, kjer so se šolarji hodili podpisavat na te pole, a ne samo ljudskošolski otroci, temveč tudi iz obrtno-nadaljevalnih šol. — In to je ljudski glas!

— **Vadniški učitelji in učitelji c. kr. ljudskih šol** so imeli 22. julija shod na Dunaju. Glavne njih zahteve so sledeče: 1. Prva in druga petletnica se povišaj od 200 na 300 kron, tretja, četrta in peta pa od 300 na 500 K. 2. Uvrstí naj

se jih v IX. činovni razred po preteku 5 let in v VIII. plačilni razred po preteku 25 let z naslovom glavnega učitelja 3. Vračunava se službena doba od dneva usposobljenostnega izpita. 4. Službena doba se skrči od 40 let na 35 let. 5. Ure, ki se jih porabi pri lokalnih konferencah, se uračunajo kakor službene ure. 6. Preskrbi naj se jim ustanove, da se morejo udeleževati ferijalnih tečajev. 7. Pri izbiri c. kr. okraj. šol. nadzornikov in pri imenovanju glavnih učiteljev se naj ozira v prvi vrsti nanje. —eg—

— **Belgijsko šolstvo.** Pod klerikalnim regimom je bilo odpuščenih 1500 ljudskošolskih učiteljev, a 800 ljudskih šol in 200 otroških vrtcev zaprtih. Sedaj je 175 občin brez šol.

— **Hesensko učiteljstvo** tudi zahteva izboljšanja svojega gmojnega stanja, in sicer naj bo začetna plača 1800 K, a najvišja 4000 K. —e—

— **Naval na c. kr. žensko učiteljske praško in plzensko.** V prvo se je prijavilo letos 361 deklic, sprejetih je bilo le 60 kandidatij. Od teh 361 deklic je pri izkušnji odstopilo 9, 190 je delalo izkušnjo prvič, 112 drugič, 45 tretjič, 4 po četrtrič in 1 šestič. — V Plznu se je zglasilo 120 kandidatij, sprejetih je bilo 42. —e—

— **Angleško učiteljstvo** se lahko ponaša z najpopolnejšo organizacijo. Združeno je namreč v učiteljsko zvezo „National Union of Teachers“, ki je bila ustanovljena l. 1870. in šteje sedaj 57 584 članov. V angleškem parlamentu sede tudi trije člani tega društva, a ker angleški poslanci ne dobivajo nikakih dijet, plačuje vsak član za te poslance kakor tudi za agitacijo letno 2 šilinga (2 K). Društvo se deli v te pododbore: 1. šolski, 2. empirijski, 3. finančni in tiskovni, 4. pravni (pretečenega leta je uspešno izvedel 572 pravnih; vsak član plača temu pododseku tudi 2 šilinga), 5. organizacijski, 6. parlamentarni (ki daje navodila poslancem, pretresava šolske stvari, ki pridejo pred parlament itd.), 7. službeni (Angleška namreč ne pozna definitivnega nameščenja), 8. podporni (v pretečenem letu je izplačal nad 400.000 K podpor), 9. uredniški. Društveni organ „Scholmaster“ se tiska v 30 000 izvodih. —ega—

— **Zagrebsko vseučilišče — izpopolnjeno.** „Hrvatska“ poroča, da ustanovi hrvaška vlada na zagrebškem vseučilišču stolice za avstrijsko državno in civilno pravo ter izpopolni tudi ostale stolice, da bodo izpiti na zagrebškem vseučilišču enakovrni z izpiti v tostranski državni polovici.

— **Hrvat — docent na dunajskem vseučilišču.** Naučno ministrstvo je dovolilo g. dr. Lujo Adamoviču, da docira na dunajskem vseučilišču o botaniki in rastlinski geografiji.

— **Rusko šolstvo.** Car je odobril reforme ruskega šolstva. Vlada misli zgraditi veliko množino ruskih šol. Na carjev ukaz prično takoj s tem delom. Pristop k učiteljstvu je prost vsem privatnim učnim osebam. Vse učiteljice z izpiti imajo polno pravico — do zdaj je bilo to samo izjemoma — poučevati dečke v nižjih razredih srednjih šol. Sme se tudi poljubno snovati privatne šole. Poučevanje se bo vršilo poljubno v vseh deželnih jeziki. Privatno poučevanje, do zdaj prepovedano, če so se ga udeleževali otroci več kakor ene obitelji, je zdaj splošno dovoljeno. Peterburškega tozadevnega dijaškega shoda se je udeležilo od 8000 dijakov samo 2000. Ne ve se, bodo ti dijaki mirni, ali se bodo še nadalje upirali. Vendar upajo, da bo mogoče odpreti sedaj vse visoke šole.

— **Hranitev šolskih otrok.** Angleški parlament se je pečal s predlogom zakona o hranitvi šolskih otrok. Zakon določa, da se slabo hranjeni otroci hranijo v šolah na javne stroške. Če je slabe hrane kriva domača hiša, mora oče stroške povrniti; tudi se ne sme smatrati hranitve otrok kot podporo, zakaj le tako se obvarujejo starši političnih škod, ki so zvezane s prejemanjem podpore zaradi siromaštva. Ta akcija je zasluga socialne demokracije, ki ima v svojem programu zahtevo, da se morajo otroci brezplačno poučevati in hraniti.

— **Srbski profesorji v Sofiji.** Zadnjič smo poročali, da so prišli v preteklem mesecu srbski profesorji v Sofijo, da se udeležijo posvetovanj svojih bolgarskih tovaršev. Odbor, sestojč iz 20 členov, ki ga je izvolil kongres srbskih in bolgarskih profesorjev v Sofiji, je izdelal resolucijo, v kateri pravi: Pri obeh narodih je treba pri poučevanju obratovati posebno pozornost na zgodovino in domačo književnost. Da se to dožene, meni odbor, naj bi se vsako leto podala po dva profesorja iz

Bolgarske v Srbijo in narobe iz Srbije v Bolgarsko, ki bodo proučevali kulturno življenje svoje okolice ter da bodo po povratku pri predavanjih seznanjali svoje učence s svojimi vtiski. Treba je, da profesorji srbski in bolgarski izdajajo skupno svoj organ in da se vsako tretje leto vrše kongresi, da se bolgarski in srbski jezik obligatno poučavata po eno leto na gimnazijah, zlasti pravilna korespondenca zaradi medsebojnega obveščanja, in da se iz sedanjih učnih knjig, ki se rabijo po gimnazijah, črta vse ono, kar žali čut enega ali drugega naroda, kar je vzrok neslogi. — Prihodnji kongres bo za tri leta, in povabijo se nanj tudi hrvaški in slovenski srednješolski profesorji. Zborovalec so došli brzozjavni pozdravi iz Zagreba, Novega Sada, Cetinja in Ljubljane. Po zborovanju so si profesorji ogledali jugoslovansko umetniško razstavo in znamenitosti v Sofiji.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1064/m. ž. sv.

Kranjsko.

Na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je popolniti izpraznjeno stalno mesto učitelja.

Prošnje je vlagati predpisanim potom do 10. novembra t. l.

Na zakasnele in nezadostno opremljene prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 9. oktobra 1906.

Št. 1248.

V litijemem okraju se razpisuje s tem nadučiteljska služba na šest-razredni ljudski šoli v Toplicah pri Zagorju v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 10. novembra 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 10. oktobra 1906.

Pravkar je izšla:
druga in pomnožena izdaja knjige

--- Učne slike iz nazornega nauka

za I. in II. razred.

Priredil ANTON MAIER.

Cena K 2.50, po pošti K 2.70.

-- Dobiva se v založništvu --

L. Schwentnerja v Ljubljani

--- v Prešernovih ulicah šte. 3. ---

 „Učiteljska tiskarna“
priporoča raznovrstne
-- vizitke --

Za jesensko in zimsko sezono

priporočam svojo bogato

zalogo trpežnega in finega sleškega sukna

V nadi, da me cenjeno učiteljstvo podpira s svojimi naročili, zatrjujem istemu, da mi bo prva skrb, da po-
strežem vsakomur z najboljšim blagom po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Ludovika Likarjeva

trgovka s suknom

Grahovo pri Rakeku, Notranjsko.

Priznanje!

Cenjena gospa! Priznati Vam moram, da sem se obrnil do Vaše trgovine z velikim nezaupanjem, in le bolj radi prijateljstva do Vašega soproga. Zato sem bil pa tem zadovoljnejši, ko sem prejel za nizko ceno prav dobro blago in sem ž njim tako zadovoljen, da ostanem Vaš stalen odjemalec in bom z veseljem priporočal Vašo solidno trgovino svojim tovarišem.

Z vsem spoštovanjem

Fran Črnagoj.

Ljubljana-Barje, 1. aprila 1906.

Izšel je in se razpošilja

ROČNI ZAPISNIK

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Spodnje Štajerskem in Primorskem in z osebnim statusom kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva
za šolsko leto 1906/7.

XIII. letnik.

Sestavil L. Jelenc.

CENA: Za 75 učencev K 1.40, za 100 učencev K 1.50, za 125 učencev K 1.60, za 150 učencev K 1.70.

Ročni zapisnik založi »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Naroča se obenem s šolskimi tiskovinami v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani ali pa pri vodstvu Zaveze.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!